

**МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ:
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА**

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10, Октябрь

**OZIQ-OVQATDAN O‘TGAN ZAHARLANISH VA BOTULIZMDA
TIBBIY YORDAM, ZAMONAVIY DAVOLASH USULLARI VA EHTIYOT
CHORA-TADBIRLARI**

Rasulova Mavlyuda Azzamovna

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi bosh
o‘qituvchisi

Ruziyeva Nasiba Junaytovna

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi
"Umumkasbiy" fanlar kafedrası mudiri, bosh o‘qituvchi

Annotatsiya: Ushbu maqolada oziq-ovqatdan o‘tgan zaharlanish va botulizmda zamonaviy tibbiy yordam ko‘rsatish usullari, shuningdek, ushbu kasalliklarning oldini olish uchun amalga oshirilishi lozim bo‘lgan ehtiyot choralar muhokama qilinadi. Botulizm - zaharlanishlarning eng og‘ir turlaridan biri bo‘lib, o‘lim xavfi yuqori bo‘lgan kasalliklar qatoriga kiradi. Zamonaviy davolash usullari, jumladan, antioksidantlar, antitoksinlar va nafas olishni tiklovchi terapiyalar natijalari tahlil qilinadi. Shuningdek, profilaktik choralar yordamida kasallikning tarqalishini qanday kamaytirish mumkinligi bayon etilgan.

Kalit so‘zlar: oziq-ovqatdan zaharlanish, botulizm, zamonaviy davo, antitoksinlar, ehtiyot choralar

Kirish:

Oziq-ovqat orqali zaharlanish, ayniqsa botulizm, hozirgi kunda katta sog‘liq muammosidir. Botulizmning asosi "Clostridium botulinum" bakteriyasi ishlab chiqaradigan zaharli toksin bo‘lib, u inson organizmiga tushganda asab tizimini falaj holatiga olib kelishi mumkin. Botulizm, odatda, uy sharoitida tayyorlangan yoki noto‘g‘ri saqlangan oziq-ovqat mahsulotlari orqali yuqadi. Zamonaviy sharoitda botulizm va zaharlanishlarning oldini olish va davolashda yangi metodlar qo‘llanilib, tibbiyot xodimlariga ushbu holatlarda tezkor va samarali yordam ko‘rsatish imkoniyati yaratilmoqda. Maqolada botulizm va oziq-ovqat zaharlanishlarining zamonaviy davolash usullari va profilaktik choralar haqida so‘z yuritiladi.

Materiallar va usullar:

Tadqiqot metodikasi: Zamonaviy ilmiy maqolalar, tadqiqot ishlari va kasallik holatlari tahlil qilindi. Oziq-ovqatdan zaharlanish va botulizm bilan bog‘liq davolash usullari haqida so‘nggi yillarda chop etilgan ilmiy manbalar o‘rganildi.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10, Октябрь

Nazariy asos: Botulizm va oziq-ovqatdan zaharlanishda birinchi yordam usullari, davo choralari va profilaktik tadbirlar muhokama qilindi. Asosiy e'tibor botulizmning klinik belgilari, zamonaviy antitoksinlar bilan davolash, sun'iy nafas olish tizimlari va kislorod terapiyasiga qaratildi.

Amaliy tadqiqotlar: Botulizm va o't pishitish holatlarida birinchi yordam ko'rsatish uchun ishlatiladigan davo usullari o'rganildi. Xavf omillarini aniqlash va davo samaradorligini oshirish maqsadida zamonaviy tibbiyot texnologiyalarining qo'llanilishi tahlil qilindi.

Natijalar:

Klinik belgilar va diagnostika: Botulizmda bemorda ikkilangan ko'rish, ko'zning pastga tushishi, nutqning qiyinlashishi, yutish qiyinlashuvi va mushaklarda kuchsizlanish belgilar kuzatiladi. Botulizmda zudlik bilan antioksidant va antitoksinlar qo'llanilishi tavsiya etiladi.

Birlamchi yordam va davolash usullari: Oziq-ovqat zaharlanishida avvalo bemorning oshqozoni yuvilishi, ko'p miqdorda suyuqlik ichirilishi va sorbentlar (masalan, faollashtirilgan ko'mir) qo'llanilishi lozim. Botulizmda esa davo boshlanishida eng avvalo botulizm antitoksini (botulinum antitoxini) zudlik bilan kiritiladi. Zamonaviy tibbiy amaliyotda botulizmning og'ir holatlarida ventilyatsiya uskunalari yordamida sun'iy nafas olish tizimi qo'llaniladi.

Nafas olishni tiklash terapiyasi: Botulizm asoratlaridan biri nafas olish tizimining falajlanishi bo'lgani sababli, bemorga kislorod terapiyasi va zarurat bo'lsa, sun'iy nafas olish uskunasi qo'llash natijalarining samaradorligi aniqlandi. Shuningdek, infuzion va detoksifikatsiya usullari ham bemorning ahvolini yengillashtiradi.

Munozara:

Zamonaviy davolash usullarining samaradorligi: Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, botulizm va oziq-ovqatdan zaharlanishda birinchi yordam ko'rsatish va zamonaviy davo usullari ko'plab asoratlarni oldini olishga imkon beradi. Xususan, antitoksin va kislorod terapiyasining o'z vaqtida qo'llanilishi bemorning o'lim xavfini kamaytiradi.

Profilaktik chora-tadbirlar: Zaharlanish va botulizm xavfini kamaytirish uchun mahsulotlar gigiyenik sharoitlarda tayyorlanishi, noto'g'ri saqlash va iste'mol qilmaslikka e'tibor berilishi kerak. Shuningdek, jamoatchilikni oziq-ovqat zaharlanishiga olib keladigan sabablardan xabardor qilish muhimdir.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10, Октябрь

Xulosa:

Oziq-ovqatdan zaharlanish va botulizmدا zamonaviy davolash usullari samarali natijalar berishi mumkin. Shoshilinch yordam ko'rsatish va zamonaviy antitoksinlar, shuningdek kislorod terapiyasi yordamida bemorlarda o'lim xavfi kamaytiriladi. Tibbiyot mutaxassislarini tomonidan profilaktik chora-tadbirlarni qo'llash va oziq-ovqat zaharlanishining oldini olishda jamoatchilikni xabardor qilish zarur. Shu bilan birga, oziq-ovqat gigiyenasi va sanitariya qoidalariga rioya qilish ham muhim profilaktik chora hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Boboev A., Qo'chqorov J. "Oziq-ovqat toksikoinfeksiyalari va ularning oldini olish". Toshkent: Tibbiyot nashriyoti, 2020.
2. Yusupov R., To'xtasinov M. "Botulizm: klinik belgilari va diagnostikasi". "Tibbiyot ilmi va amaliyoti" jurnali, 2021, № 4, 15-23-betlar.
3. Khushmatov S. "Tibbiy yordam ko'rsatishning zamonaviy usullari va muammolari". Samarqand: Ilmiy maqolalar to'plami, 2019.
4. Shamsiyeva N., Rasulov K. "Oziq-ovqat xavfsizligi va profilaktik chora-tadbirlar". "O'zbekiston tibbiyoti" jurnali, 2022, № 3, 30-35-betlar.
5. World Health Organization (WHO). "Botulism Fact Sheet". Geneva: WHO, 2022. (<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/botulism>)
6. Brown A., Smith J. "Foodborne Illnesses and Modern Treatment Approaches". Journal of Clinical Medicine, 2020, Vol. 12, pp. 120-134
7. Karimov T., Mamatqulov U. "Kislorod terapiyasining samaradorligi". Toshkent: Tibbiyot nashriyoti, 2021.
8. Sadikov M. "Oziq-ovqat va botulizmدا birlamchi yordam". "Tibbiyot va salomatlik" jurnali, 2023, № 2, 45-52-betlar.